

„Maradok bordányi elnök”

(Folytatás az 1. oldalról.)

velkezeti törvény megalkotásának ideje. Az addigi toldozások nem mások, mint „szándéknyilatkozatok”, gesztusok, hogy a vezetés nem feledkezett meg erről a témáról.

— Az elmondottakból úgy tűnik, nagyon az út elején járunk. Az agrárreformmozgalom miként segíthet, hogy értelmes célokig jut-hassunk el?

— Egy felreértés tisztázásával kezdem. Elnevezést az MSZMP reformcéljaitól, hogy annyira hasonló nevet választottunk; sokan keverik a kettőt. Mi azért alakultunk, mert többször tapasztalhattuk történelmünk során, hogy gazdasági nehézségeinket a falu, a vidék, a mezőgazdaság „kifacsarásával” kívánták megoldani. Most is ilyen helyzetet érzünk, épp ezért kívánunk az érintetteknek fórumot biztosítani, hogy beleszólhassanak saját életük formálásába. Nincs szervezett tagságunk, s nem akarunk intézményesülni. Az átmeneti időszakban van szükség a mozgalmra, amely nem elkötelezettje a korábbi időszak döntéseinek, s tömegbázisát alkothatja egy hosszabb távú vidék- és agrárpolitika megalkotásának. Célul tűztük ki egy új, valós érdekeket képviselő, s jogosultságokkal rendelkező ér-

dekképviselői, érdekvédelmi szervezet létrehozását.

— Programjükből ismert, hogy parasztszövetséget kívánnak létrehozni. Ez mit jelent?

— Korántsem egységes a vélemény, de szerintem pártként semmi esetre sem működhet. Ez automatikus felmentést jelentene a többi pártnak az agrárpolitika kidolgozása alól. Mivel úgyszem szerethetnének többséget, s ez a társadalomnak sem lenne érdeke, egyesületként célszerűbb a pártokat „versenyeztetni”. A választásokon a vidék megnyerése sorsdöntő lehet, így jó adu a mögé a párt mögé állni, amelyik a számunkra legelfogadhatóbb agrárpolitikát képviseli.

— A reformkör min dolgozik mostanában?

— Rövid időn belül mondanunk kell valamit a parasztság rehabilitációjáról, a tulajdonviszonyok megváltoztatásáról, s a szövetkezet valóságos tartalmáról. A nyár végén országos fórumon szeretnénk a nyilvánosság elé lépni. Addig négy munkabizottságban az érdekvédelemmel, a tulajdonreformmal, a kormány gazdaságpolitikai programjával és a politikai érdekvédelemmel kapcsolatos nézeteinket alakítjuk ki. A szövetkezetek valós tartalmát azért fontos mielőbb tisztázni, mert ha ezt halogatjuk, ér-

zelmi alapokon elemi erővel söpörheti el egy formálódó népmozgalom ezt a sztálinizmussal azonosított formát. S ez egyenlő lenne a mezőgazdaság tönkretételével. Ugyanis a szövetkezet és a magántulajdon ellentéte nem igaz tétel, a szövetkezet sem egyenlő a nagyüzem fogalmával. Az oszthatatlan vagyon és oszthatatlan tulajdon összevonása is megtehető. Az egész tulajdon kérdése akkor nyer értelmet, ha az állam közhatalmi funkcióit nem használja fel arra, hogy tulajdonosként rendelkezze. Mindez akkor képzelhető el, ha az állam társadalmi ellenőrzése megvalósul.

— A tagság körében és a környező településeken is hallottam, hogy az emberek attól tartanak: ez az aktív politikálás azt jelenti, nem bordányi elnök, hanem valamelyik országos szervezet munkatársa lesz előbb-utóbb.

— Én nem tartok ettől. „Faltörő kősként” sebeket ejt és kap az ember. Az elkövetkező, bármilyen hatalmas struktúrában inkább olyanokra lesz szükség, akik a háttérben maradnak, s nem követek el „hibát”. Ha a taság is úgy akarja, maradok bordányi elnök. Az igaz megmérgetetés: végrehajtani azt, ami ma még csak vitatéma.

Tóth Szeles István

Megyei népfrentértekezlet

(Folytatás az 1. oldalról.)

mintát az egyházaktól lehetne kölcsönözni a magányosok, az elszegényedők, a mozgássérültek, a narkománok megmentéséhez. Szerintem erre a lakóterületeken létrehozandó apró kisközösségek képesek lennének. A mindszenti Pálinkó József nagy pátozzsal apellált, mást érdemelne ez a nép, a vidéki Magyarország. Hol vannak a széchenyiek, wesselényiek korunkból? — kérdezte. Az elnökségre startoló szegedi ügyvéd, Abraham László beszédében kis tükröt tartott

letű megyei vezetésre vokalit, vissza is lépett a bizottsági tagságra való jelöléstől. A szociáldemokraták képviselőjében Székely Zoltán, a Fidesz nevében pedig Ökrös Tamás szolt. Hosszú távon megkérdőjelezték a mozgalom létét, bár Székely szerint az átmeneti időszakban még komoly szükség van rá. Azt azonban mindketten tisztességtelennek és törvénytelennek tartották, hogy a népfrent a hallgatag többség megnyerésére törekjen. Ökrös megjegyzéseiben utalt a szegediek kül-

(Szentes) egyebek mellett azért aggályoskodott, mert a Demokratikus Magyarországiért Mozgalomban egy ellen-népfrentot vél. „Miért vagyunk mi a Münnich Ferenc Társaság, meg a nőtanács szövívője a nemzeti kerekasztal tárgyaláson — kérdezte. Ez a harmadik oldalon levő „fészkekalja” rossz fényt vet a mozgalomra — mondta, s a népfrent önállósága mellett foglalt állást. Tóth István a megyei dokumentumok olvasásakor úgy vette észre, túl sokat markolt... A változás még mindig csak szándéka a népfrentnak — mondta —, kevés a bizonyíték rá. Továbbra is az események után kullog, nem reagál a pártok megnyilvánulásaira. Szerinte el kell gondolkozni azon, vajon a csöndes többség mitől csöndes. Pedagógusok nyelvi ügyekben kértek szót. Bagi Adámné, a szegedi Szirmai Iskola tanára az anyanyelv ápolását hangsúlyozta, a pitvarosi kollégája a nyugati, idegen nyelvek mihamarabb oktatását szorgalmazta. A résztvevőknek fölolvasták Nagy Tibor apátkanonok levelét, aki betegsége miatt maradt távol. Mint hallható volt, az egyház a maga örök értékeiből a jövőben is adni kíván a mozgalomnak. Felszólalt Dobos László is, a HNF titkársága képviselőjében.

A küldöttértekezlet a kongresszusig szóló mandátummal 16 tagú elnökséget választott, az elnök Abraham László lett. Alelnök Pálinkó János, Szabó G. László, a megyei tanács elnökhelyettese és Tóth László (Pusztaszer). Az elnökségnek 8 szegedi tagja van. A 88 tagú megyei bizottság tagjait jórészt a helyi, városi értekezleteken közvetlenül delegálták. Szegedről 15-en kerültek a testületbe, így további 15-en pedig az értekezlet által viaszagnak titulált lista alapján. A bizottság titkára Osz Károly lett. A Hazafias Népfrent Országos Tanácsába a megadott kvóta szerint 6 Csongrád megyei kerülhetett. Szegedet a területi elv alapján Abraham László képviseli. Az ősszel tartandó kongresszuson 32 megyei küldött vesz részt, köztük 6 szegedi.

M. E.

Szándékosság vagy véletlensorozat?

Az „ütemterv” nem számolt a nemzeti gyász napjával

„A 70-es évek közepén voltam először katoná, egyetem előtt, 11 hónapig, ahogy kellett. Végzés után pár évig nem szoltak hozzám, aztán 1984-ben néhányunkat behívtak egy beszélgetésre, s közölték: az a megítéltetés ér bennünket, hogy tüztérítettek lehetünk. Ha ez megítéltetés, akkor nem kötelező — mondtam én —, s ebből K is maradtam. Viszont tavaly teljesen váratlanul behívtak egy háromhetes gyakorlatra. Reklamáltam, hogy nem értesítettek előbb, s ez családi, munkahelyi gondokat okoz. A reklamáció hatására hazaengedtek. Ezek után nem volt meglepő, hogy idén is kaptam behívót, igaz, már csak egy hétre, amit én a takarékosági megfontolásoknak tulajdonítottam. Be is vonultunk június 12-én Váásrhelyre, elrendeltünk minden formát, papírmunkát, s indulunk, hogy elkezdjük a szolgálatot, amikor — csak úgy mellesleg — megkérdezték: párttag vagyok-e. Mondtam, ha ezen az MSZMP-t értik, akkor nem, de alapító tagja vagyok a Szabad Demokraták Szövetségének. Úgy tűnt, a dolog ezzel el is van intézve, mentünk, és fegyvereket, felszereléseket — pakoltunk egy teherautóra. Vagy két óra múlva jöttem értem, hogy adjam vissza a felszerelést, megkapom a személyi igazolványom. Egy órányhoz vittek, aki össze-szidott, miért nem szoltam hamarabb, hogy szociális problémám van. Mondtam, nekem semmi bajom az égvilágon, ok hívtak ide, mire az őrnagy eltűnt. Egy óra múlva elengedtek, de nem mondtak semmit, én meg nem kérdeztem. Így igazából nem tudom, miért gondolták meg magukat. Lehet, hogy ez még az MSZMP hadserege, és az SZDSZ-tag-ság kizárja a szakaszparancsnokságot? Bár azt határozott pozitívumnak tar-

tom, hogy a pártállásom dióban: előrehozták az éles-nincs fölvezetve a kartonomra — ezek szerint. Még két dolog azért kiderült ott-tartózkodásom során. A programban hétfő-keddre politikai előadások, szerdacsütőrtökre mezej rohangálás, kúszás-mászás, péntekre éleslövészet szerepelt. A másik: érdeklődtünk, hogy esténként hazajöhetünk-e vagy sem, hisz a tartalékosok általában csak munkaidőben vannak a laktanyában. Erre a kérdésre nem kaptunk egyértelmű választ, de azt sejtették velünk, hogy egész héten nem lesz ki-menő.

Ezek után én hazajöttem, és másnap hallottam azt, hogy a gyulai MDF-szervezet tiltakozott az ottani MHSZ péntekre tervezett éleslövésze ellen. Szőget ütött a fejembe a dolog, gondoltam, ez nemcsak Békés megyei akció, Csongrádban is van éleslövészet, tehát feltehetően máshol is az országban.

Nos, a vásárhelyi laktanyából, ahogy sejténi lehetett, nem volt lehetőség el-távozásra, de nincs az a kijárási tilalom, ahonnan meg ne lógnának emberek. Így hát kedd este már hallottam, hogy társaim olyan politikai előadásokon voltak, amelyeken az általános politikai helyzet hosszas vázolásán túl részletesen taglalták, ki rendelkezhet a hadsereggel, ki adhat parancsot stb.

Ettől bosszús lettem. Az összetartás, a pénteki éleslövészet, a parancs témakör emlegetése — sok egy kicsit együtt. Telefonáltam az SZDSZ országos vezetőség egyik tanácsstagjának, s valószínű, az ő működésének a következménye, hogy csütörtökön már arról nyilatkozott a Honvédelmi Minisztérium sajtófőnöke a rá-

dióban: előrehozták az éleslövészetet, nincs kijárási tilalom, nincs összetartás a laktanyákban. Legalábbis Váásrhelyen (azóta kiderült, sok más helyen is az országban — B. T.) volt összetartás. Erről vagy nem értesítették a HM-et, amit — a katonai hierarchiát ismerve — szinte elképzelhetetlennek tartok, vagy tudta a HM-illetékes, hogy van ilyen, de eltitkolta. Ettől ez az egész nem katonai ügy, hanem a nyilvánosság ügye. Hogyha a sajtófőnök azt mondja, hogy így van, jó lenne azt hinni, hogy valóban így van. Azonban amit láttam, hallottam, nem ezt bizonyítja. Ha azt mondják például: szakmai rutinból adódó kötelességük, hogy készenlétben legyenek, azt elfogadom. De ha letagadják — ez nem fair.

Nem képzelek egyébként túl sokat a dolgok mögé. Hisz egy ilyen szedett-vedett tartalékos társaság, alkalmi katonákból — nem bevethető alakulat. Megvan-nak a seregen belül is a konkrét feladatra kiképzett speciális alakulatok. S azt is elhiszem, még év elején eltervezték ezt a tartalékos-behívást, kiképzést, az éleslövészzel együtt, amikor még nem tudták, mi lesz június 16-án. Májustól azonban ezt pontosan lehetett látni — mégsem intézkedtek. Váásrhelyről a dőci lő-térre Szegeden át visz az út. Ha csak arra gondolunk: a temetés napján 15-20, fegyverrel, lőszerral, katonákkal megrakott teherautó vonul át a városon, s ezt az emberek látják — finoman csak annyit mondok, ez nem illik ahhoz a naphoz. S erre gondolni kellett volna. Hamarabb.”

Elmondta: Jankó Attila
Lejegyezte: Balogh Tamás

Demokrácia, óh!

Az ügyvezető elnökök jó érzékkel kibiztosították a szavazást. A tanácskozási érdemi részét felbeszélve, még ebéd előtt eldöntötték a küldöttekkel, helyben hagyják-e a listákat? Azok kapva-kaptak az alkalmon, másfél óras partitallan vita kerekedett, amely olykor-olykor személyeskedéssé fajult. Legtöbbször a vigasztalást kifogásolták, mert az ott szereplő neveket nem a helyi bizottságok javasolták. Demokratizmusért, törvényességért kiál-

tottak a lóállásokból, obstrukciót emlegettek, meglehetősen Szeged-ellenes hangulatban. Neveket töröltek, javaslatokat tagadtak meg, aztán visszszakoztak. Végül is a lét győzött a tudaton, fél 2-t már mindenkit jobban izgatótt az ebéd, mint az eszme. Hogy sokan keserű szájjal ültek az asztalhoz? Hogy estére kiderült: csak hűhó volt az egész, mert a listák majdnem érintetlenül szavaztattak meg? Az nem érdekes. Fő a demokrácia!

jelenünkről a hallgatóságnak. Láttatta a tanácsalanságot, a bizalmatlanságot. Mindazonáltal, buzditott, a népfrent tagadással nem jutott el a nép. Független reformpárti mozgalmat sürgett, s azt, hogy legyen ebben a változásban is példa-értékű Szeged.

A nyolc percben limitált felszólalások, az egyperces reflexiók többje foglalkozott a jelölést előkészítő bizottság munkájával, a listákon szereplő névsorokkal. Papp Lászlóné vásárhelyi küldött például keveset emlegette az „egyszerű embereket”, a fiatalokat. A nagy tapasztalatú nyugdíjas Katona Sándor (Szeged) családottságának adott hangot, mert nyolcven esztendő hiábavalóan hitt a népfrent által hirdetett szövetségi politikában. Bírált a maguknak előjogokat gondolókat, így a megyei népfrentbizottságot és általában a sajtót. Az egytestü-

döttértekezletén már közzétett véleményére. Lényege, hogy a népfrent fokozatosan felszámolhatja önmagát, beépülhet, ha akar, pártokba, szerveződésekbe, vagy a tanácsai önkormányzatokba —, vagy mértenesse meg magát a választásokon! Kovács István, a szegedi felsővárosi népfrentbizottságól alakult kerekasztal kör céljait ismertette meg. Az éppenséggel a népakarat tolmácsolására vállalkozik, a minden-kori kormányok jellegétől függetlenül. Társa, Zsiga Attila, a régi rossz beidegződések továbbélését érezte az értekezleten, az azt megelőző jelöléseken. Fel kell lépni a sztálinizmus, a kontroll nélküli vezetés ellen — hangsúlyozta. Úgy vélte, a népfrentnak nem szabad kima-radni a politikai érdekegyeztető tárgyalásokból. A közvetítő funkcióra hivatott, a szakszervezetek és az ifjúság partnereként. Fogas Pál

Csak cégtáblát cserél a textilipar?

Félmillió magánrészvény

Részvénytársasági formában működik júniustól a Budapesti Szegedi Textilgyára. Mi készítette őket erre a lépésre, milyen érdemi változások történnek a közeljövőben? A kedvezőtlen ágazati előjelek, a konfekció forgalmának visszaesése mellett, mennyire lesz életképes az új vállalati forma?

— Tavaly szeptembertől folynak tárgyalások a vállalati forma változásával kapcsolatban — mondja Vajtay József igazgató. — Ezek eredményeként ma már csak a cégbíróság bejegyzése hiányzik a Budapesti Secotex Textilfestő Rt. születési bizonyítványáról.

Mint ahogy az az elnevezésből is kiderül, nem egyedül vágtak bele, a „menyasszony” egyik hagyományos partnerük, a budapesti Textilfestőgyár. A szegedinél alig kisebb gyárral vertikumot képezve, magasabb feldolgozottsági fokú termékkel léphetnek ki a mára már versenyhelyzetet teremtő piacra. Az eddig csak nyers szövetet, fonalat gyártó szövetek így a következő — értéknövelés szempontjából jelentős — munkafolyamat eredményeiből is részesednek.

Külső tőkét is bevontak a vállalkozásba, bár ez a 700 millió forintos alapítókénak csak 3 százaléka. Külkereskedelmi, kereskedelmi és tervező vállalat mellett egy magyar-amerikai vegyes vállalat is beszállt. Így bizonyos adókedvezményekre is

számíthatnak. Az információk szerint, egy budapesti úrnak köszönhetően, 500 ezer forint értékű részvény magánszemélynél talált gazdára. Bár hasonló befektetők rohamától egyelőre még nem kell tartaniuk, 1992-ig 14 százalékos elsőbbségi osztalékot terveznek fizetni a befektetőknek.

A legnagyobb részvényes természetesen az állam tulajdonosi funkcióját gyakorló vagyonkezelő központ, Budapesti elnevezéssel. Ehhez az egységhez — az elsőként megalakuló Secotex mellett — további részvénytársaságok, leányvállalatok és korlátozott felelősségű társaságok tartoznak majd. A jövő egyik kulcskérdése, hogy a többségi részvény alapján döntő fontosságú vagyonkezelő mennyiben képes a tulajdonosi pozícióból egyértelműen következő érdeke érvényesítésére.

Itt Szegeden, a vezetés mindenesetre derűlátó. Elégedettek az útiútiúval. A tőkés export bővítését célzó 400 millió forintos fejlesztés eredményeként egyes üzemrészekben ma már csústechnológiával dolgoznak. Bevallom, én ezt a minősítést azonosnak tekintetem a világszínvonalal. Itt azonban felvilágosítottak arról, hogy amiről én beszélek, az az átlag, ami pedig náluk termel, az abszolút első. Ez a megállapítás természetesen nem vonatkozik minden üzemrésze és munkafolyamatra, hiszen csat-

tognak itt még olyan szerkezetek, amelyek tölünk nem is olyan messze, már múzeumban porosodnak. A műszaki háttér mindenesetre elfogadható.

Az alapanyag biztosításán túl, eredményességük egyik fontos feltétele, hogy a gépek három műszakban menjenek. Kevesebb kubaival találkozunk majd ezután, 1991-ben lejár a szerződés. Külföldi munkaerőre azonban változatlanul szüksége van a gyárnak, még a nyáron vietnámi fiatalok érkeznek Szegedre. A hazai utánpótlás is biztatóan tűnik, a demográfiai hullám már a fonó- és szövészakmát is elérte. A szakmunkásképzőbe kétszer annyian jelentkeztek, mint néhány évvel korábban.

Majdnem több szó esett eddig a gépekről, mint az emberekről, pedig ennek a nagy kísérletnek a főszereplői, kétségtelűen a dolgozók. A gazdaságpolitika vagyonkezelő központtal kísérletezik: részvénytársasággal, kft.-vel, leányvállalattal. Az alapismeretek egyik oldalán sem hiánytalanok. Azután van még valahol egy széles középvezető réteg, amelyet legalább kétfélel szorítanak, és a testi-szellemi bővített újratermelés legcsekélyebb reménye nélkül vészes gyorsasággal amortizálódnak.

Sajnos, ez a megállapítás nemcsak a textilekre igaz...

Kovács András